PSy 8.2.2024

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta
LiV@eduskunta.fi

HE 95/2023 vp Hallituksen esitys laiksi raideliikennelain ja liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta

Rakennusteollisuus RT:n lausunto

Rakennusteollisuus RT kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä laiksi raideliikennelain ja liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Raideliikennelakiin esitetään muutoksia, joista keskeisin koskee ratamaksun perusmaksun nostoa.

Lausunnolla olevassa lakiluonnoksessa esitetään, että ratamaksun perusmaksun investointiperusteista korotusta nostetaan enimmillään viisinkertaiseksi voimassa olevan ratamaksun perusmaksun tasoon nähden. Ehdotetun muutoksen tavoitteena on saada ratamaksun perusmaksun investointiperusteisesta korotuksesta nykyistä toimivampi rahoituskeino rataverkon investointien rahoituksessa.

Rakennusteollisuus RT kannattaa esitettyä muutosta.

Suomen rautatieverkko on osa eurooppalaista TEN-T verkkoa ja olemme sitoutuneet rakentamaan ja pitämään verkkomme TEN-T -asetuksen mukaisessa kunnossa. Lisäksi Suomessa on tulossa ja rakenteilla lukuisia kansallisesti ja eurooppalaisittain merkittäviä raideliikennehankkeita, jotka ovat yhteiskuntamme huoltovarmuuden, yritysten toimintavarmuuden sekä ihmisten ja tavaroiden vapaan liikkuvuuden kannalta välttämättömiä.

Nämä välttämättömät raideliikennehankkeet, jotka Suomi tulee lähitulevaisuudessa toteuttamaan, edellyttävät yhteensä miljardien eurojen rahoitusta. Tällaisia hankkeita ovat mm. Länsirata ja siihen liittyvät hankkeet, Espoon kaupunkirata, Lentorata, pääradan ja Karjalan radan parantamishankkeet, tulevaisuuden mahdollinen Itärata, Digirata-hanke, jne.

Jotta tarvittava rahoitus saadaan kokoon, ja jotta koko EU:lle, mutta erityisesti Suomelle, Suomen elinkeinoelämälle ja suomalaisille elintärkeät hankkeet saadaan toteutettua, tarvitaan hankkeille mahdollisimman laajapohjainen rahoitus.

Rakennusteollisuus RT ry
etunimi.sukunimi@rt.fi
Y-tunnus 0215303-5
www.rt.fi
puh. 09 12991
PL 381 (Eteläranta 10)
00131 Helsinki

Valtion budjettirahoituksen, kuntien rahoituksen ja EU:lta haettavan rahoituksen rinnalle tarvitaan edelleen myös muita rahoituskeinoja. Rakennusteollisuus RT näkee ratamaksun perusmaksun investointiperusteisen korotuksen yhtenä tällaisena rahoituskeinona.

Lakiehdotuksen perusteluista käy ilmi, että aikoinaan Kerava – Lahti -oikoradassa oli käytössä vastaava menetelmä, joka tuolloin oli nimeltään investointivero. Se oli samansuuruinen kuin nyt raideliikennelain muutoksessa esitettävä ratamaksun perusmaksun investointiperusteinen korotus. Kerava – Lahti -oikoradan tapauksessa investointiveroa perittiin yhteensä noin 51 miljoonaa euroa vuosina 2006–2018, mikä vastasi 15,4 prosenttia hankkeen kokonaiskustannuksista.

Investointiverona peritty summa oli merkittävä osa hankkeen kokonaiskustannuksista. Se helpotti osaltaan hankkeen kokonaisrahoitusta ja mahdollisti hankkeen toteuttamisen, mutta määräaikaisena rahoitusinstrumenttina ei kuitenkaan jäänyt rasittamaan raideliikenteen käyttäjiä pysyvästi.

Mikäli ratamaksun perusmaksun investointiperusteinen korotus kattaisi kuvitteellisessa laskuharjoituksessa esim. 10 % kokonaiskustannuksista ja mikäli EU:lta haettavaa CEF-rahoitusta saataisiin nykyinen maksimimäärä eli 30 %, jäisi valtion ja kuntien yhteiseksi osuudeksi tällä oletuksella yhteensä 60 %. Tämän jakaminen kuntien ja valtion välillä olisi lähtökohtaisesti helpompaa kuin koko 100 prosentin maksuosuuden jakaminen näiden toimijoiden välillä, mikä oletettavasti edistäisi hankepäätöksen aikaansaamista.

Rakennusteollisuus RT haluaa vielä painottaa, että mahdollisesti jatkossa perittävä ratamaksun perusmaksun investointiperusteinen korotus ei saa olla vähentämässä valtion talousarvion kautta liikenneinfrastruktuuriin kohdistettavaa kokonaismäärärahaa, vaan sen tulee olla yhtenä lisärahoituskeinona raideliikenneinvestoinneissa. Tämän lisärahoitusmahdollisuuden myötä LVM:n hallinnonalan määrärahoja voitaisiin jatkossa allokoida elinkeinoelämän ja henkilöliikenteen kannalta myös yhtä lailla elintärkeisiin maantieliikenneinvestointeihin sekä perusväylänpitoon.

Rakennusteollisuus RT

Paavo Syrjö
varatoimitusjohtaja